

Презентація на тему:
“Просторова компетенція й
картографічні вміння та навички у
шкільних курсах історії”

- Історична карта-різновид наочності, що є умовно-графічним просторовим зображенням історичних об'єктів та фактів, яке ґрунтується на відомостях історичної географії.
- Картографічні вміння-здатність учнів сприймати й досліджувати факти та об'єкти в історичному просторі, використовуючи прийоми роботи з історичними картами.

Загальна
класифікація
картографічних
умінь та навичок

```
graph TD; A[Загальна класифікація картографічних умінь та навичок] --- B[Картоописові]; A --- C[Картометричні]; A --- D[Картоаналітичні];
```

Картоописові

Картометричні

Картоаналітичні

Картоописові вміння та навички

Підготовчі навички

- Ознайомлення з назвою карти.
- Ознайомлення з легендою карти.
- Ознайомлення з масштабом карти.
- Локалізація (визначення географічного положення об'єкта).

Основні вміння та навички

- Дати опис об'єкта у той час, який вивчається.
- Виявити суттєві особливості того місця, в якому відбувається історична подія чи явище. (Опис географічного положення, рельєфу, природно кліматичних умов)

Картометричні вміння та навички

- Визначати протяжності й відстані за масштабом.
- Вимірювати площу.
- Порівнювати розміри площ.
- Порівнювати відстані.
- Визначати зміни у розмірах території.
- Отримувати цифрову інформацію з таблиць, графіків, діаграм тощо.

Картоаналітичні вміння та навички

- Встановлювати за картою вплив природно-географічного чинника на наявність або відсутність певних історичних явищ (подій).
- Встановлювати за картою взаємозв'язки між просторовими характеристиками територій та перебігом історичних подій.
- Порівнювати за картою особливості прояву одного й того самого історичного явища(події) на різних територіях.
- Встановлювати за картою залежність між природно- географічними особливостями території та заняттями, релігійними віруваннями , суспільним устроєм та побутом населення .

- Встановлювати вплив природно-географічних умов на розміщення галузей господарства.
- Давати загальну оцінку впливу природи на розвиток господарства.
- Встановлювати вплив природно-географічних умов для пояснення історичного процесу.
- Встановлювати вплив геополітичних чинників на тенденції та характер міжнародних .
- Скласти картограми та картодіаграми .

Правила використання історичної карти в навчанні.

- Жодного уроку історії без карти або інших картографічних засобів .
- Використання карти є доцільним і необхідним на всіх етапах навчання.
- Паралельно з формуванням знань на основі карти слід організовувати навчання школярів прийомів навчальної роботи з різними типами картографічних посібників.
- Наступність між картами забезпечується або співвіднесенням із загальною картою, або їх часовою характеристикою.
- Робота з настільними і настінними картами за можливості має бути паралельною і скоординованою .
- Вчителеві не слід повідомляти учням те, що саме вони можуть «прочитати» на карті або дізнатися відповідно до сформульованих завдань.

Методичні умови ефективної роботи з історичними картами

- Послідовне й систематичне використання.
- Врахування вікових можливостей учнів.
- Комплексна реалізація функцій історичних карт (інформаційної, навчальної та розвивальної, контрольної).
- Звернення до різних типів і різновидів карт.
- Використання карт в поєднанні з текстом підручника статистичними та іншими даними.
- Застосування різних форм роботи (колективної, групової та індивідуальної).
- Забезпечення міжкурсівих і міждисциплінарних зв'язків.
- Опертя на знання про роботу з картами, отримані школярами з географії, природознавства.

Основні правила показу об'єктів

- стійте праворуч від карти, указку тримайте у правій руці;
- показуючи на карті населений пункт, торкніться кінцем указки до відповідної крапки і назвіть орієнтири;
- показуючи державу, проводьте по карті указкою відповідну лінію і називайте орієнтири;
- як орієнтири використовуйте знайомі географічні об'єкти (гори, моря, ріки), а також історико-географічні позначення (міста, держави);
- річки показуйте від витoku до гирла;
- показуючи на карті, говоріть «північніше», «південніше», «на схід», «на захід», уникайте слів «вище», «нижче», «справа», «зліва».